

Olaylar ve İnsanlar

HASAN PULUR

Bir milletvekilliği hikayesi

SEÇİMDEN 21 gün önceydi, 3 Aralık 1995'te bu köşede yazmıştık: "Aday listelerine dikkatle baktınız mı?"

Kaç kültür adamı var, kaç sanatçı var, kaç romancı, kaç hikayeci, kaç şair, kaç tiyatro, sinema oyuncusu, yönetmen var.

Rastlayabildiğimiz kadar bir Prof. Emre Kongar var, bir de hikayeci Nazlı Eray, onları da, seçilmesin diye koymuşlar."

★★★

VE tabii sonuç istendiği gibi çıktı, ne Emre Kongar seçildi, ne de Nazlı Eray, zaten amaç oydu, seçilmesini isteselerdi seçilecek yerlere koyarlardı.

★★★

İRFAN Külyutmaz, bu ayın "Negatif" dergisinde, bunu diline dolamış "Hiçbir partiye rey vermedim, cezam ne ise razıyım!" diyor ve sonra kendisine has Osmanlı üslubuyla devam ediyor:

"İmdi, ben bu partilere niçün rey vereyim? Memleketin ilmüne, irfanına, harsına ve san'atine hizmet eden bunca zevât var iken, bunlardan hiçbirini namzet göstermemekteki bu mısırrane tavra ne demeli?"

Siz bu lider deye ortada dolaşan zevata bakınız, bir de Mustafa Kemal Paşa'nın ve İsmet Paşa'nın riyaseticumhurluk zamanlarına... Bakınız Yahya Kemal Beyefendi ya Büyük Millet Meclisi'ndedir veya Madrid'de sefirikebirdir. Ruşen Eşref Bey, Memduh Şevket Esenalı, Yakup Kadri Karaosmanoğlu Beyefendi de öyle. Ressam Şevket Dağ, Siirt milletvekilidir."

Külyutmaz dostumuzun atladıkları da var, Halide Edip, Sadri Ertem, Hüseyin Rahmi, Ahmet Rasim, Reşat Nuri, aynı dönemin milletvekilleri değil mi?

★★★

İRFAN Külyutmaz, bundan sonra Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 1943'te, CHP yöneticilerinden Cevad Dursunoğlu'na yazdığı bir mektubu örnek veriyor.

Tanpınar milletvekili olmak istemektedir, bunu da açık açık yazmakta, bin dereden su getirerek değil... Hocalığı sevmekte, fakat bu işin rutin ve teknik tarafından sıkılmaktadır:

"Mebus olursam daha geniş vakit bulacağım. Daha rahat olacağım. Çünkü vazife mesaim, edebi mesaimden ayrı olacaktır. Diğer taraftan hayatla ve cemiyetle temasım daha geniş ola-

cak. Politika çok hoşuma gidiyor. Ne kendimi boş yere harcamak, ne hasise tasarruf etmek, kıymetlerimi daha fazla bir rayiçle işletmek niyetindeyim. Hayatımda değişiklik olsun istiyorum. Bunu zihni hıfz - üs - sıhham için lüzumlu görüyorum. Kırk yaşımı geçtim. Fikirlerim ve sevgilerim var, kendimi bir tohum ne kadar yetiştirebilirse, o kadar yetiştirdim. Fideli olabileceğim yeri seçmekte hakkım vardır. İşte bu hakkı istimal ediyorum."

★★★

ŞİMDİ bazıları Tanpınar'ın bu mektubunu belki eleştireceklerdir, bir sanatçı, bir yazar, bir edip, siyasetçiye böyle mektup yazıp "Beni milletvekili yapın der mi?" diye...

Oysa İrfan Külyutmaz, Tanpınar'ın bu mektubunu bambaşka yorumlamaktadır ki, biz de bu yoruma katılmaktayız:

"Bu mektup bana sorarsanız yazanı için değil, okuyanı için ibretler teşkil etmelidir. Çünkü Tanpınar, Cumhuriyet'in ilk devirlerinde münevvere, intellektüel'e atfedilen kıymetini verdiği cesaretle ve mütevazı görünüşünün üslubunun arkasında, neredeyse tepeden bakan bir itamid nefis ile yazıyor bu mektubu. Ben kendimi yetiştirdim, nerede faideli olacağımı biliyorum, beni meb'us yapınız diyor, lakin bunu söylerken, sanki beni meb'us yapmaya mecbursunuz, der gibi yazıyor.

★★★

TANPINAR kendinde mebus olma hakkını göreyor. Arz ettiğim gibi, Cumhuriyetimizin ilk senelerinde bu cumhuriyetin bânilerinin, tıbbı, kendilerinden evvelki Osmanlı padişahları gibi, sanata, ilme, kültüre ve irfana atfettikleri ehemmiyetle, neredeyse şırmış, tipik bir münevver tavrı! Zihni hıfz - üs - sıhha'sı için, bugünkü tabirle, zihin sağlığı için, milletvekili olmayı talep etmek ne demektir? Demek ki, bir münevver kendinde bunu isteme hakkını buluyor."

★★★

PEKİ sonra ne oluyor?

Bunu da yine İrfan Külyutmaz'dan öğrenelim:

"Veee asıl mühimmi, hadi oradan, entel sen de! Muamelesine maruz bırakılmıyor. Bırakılmak şöyle dursun, isteği emir telakki edilerek, derhal mebus yapılıyor..."

